

MIJN JEUGDJAREN IN DE TWEEDE WERELDOORLOG



Door Jan Abrahams

Enkele herinneringen die uit mijn jeugd zijn bijgebleven zijn die uit de Tweede Wereldoorlog. Deze oorlog viel juist in mijn schoonste jeugdjaren, die toen lagen tussen de 18 en 23 jaar.

In de mei-dagen 1940 werden wij in twee dagen tijds door de Duitse Weermacht plat gelopen. Wat hadden onze Hollandse waterlinie en de Peellinie gefaald, wij hadden daar meer van verwacht. Als jonge boer hadden wij spoedig met de Duitse overheid te maken. Alle sociale en culturele verenigingen werden opgeheven. Als boer werd je verplicht aan te sluiten bij de Landstand. Hiervoor voelde men niets. Alle produkten als granen, melk en eieren moesten zoveel mogelijk geleverd worden voor de voedselvoorziening. Paarden en rundvee werden gevorderd. Graslanden moesten worden omgeploegd om daarop zoveel als mogelijk was graan te verbouwen. Een geheel nieuw gewas dat hier niet thuis hoorde op de lichte zandgronden werd ook verplicht om te zaaien, dat was koolzaad voor de olie-winning. In vele gevallen werd het een mislukking.

De tv bestond nog niet, wel de radio, doch de Duitsers wilden die uit de lucht hebben en lieten alle ontvangtoestellen inleveren. Niet alle radio's werden ingeleverd maar werden frauduleus achtergehouden. Deze werden verborgen bijvoorbeeld op de hooizolder waar dan berichten werden afgeluisterd van radio Oranje, die vanuit Londen mededelingen deed van de Nederlandse regering die daar gevestigd was.

Alle levensmiddelen waren op de bon. De boeren moesten ook overal vergunningen voor afhalen en werden in hun bedrijfsvoering erg beknot. In de mei-dagen van 1942 werd het de boeren 'te veel' en gingen staken om melk af te leveren. Dat kwam hen duur te staan. Jonge boeren die deel hadden uitgemaakt van het bestuur van de RK Jonge Boerenstand werden door de Duitsers gearresteerd. Dat waren in Hilvarenbeek Stef. Dirkx en Janus Elings, in Esbeek Bart van Dommelen en Jac. Geerts en in Biest-Houtakker Pieter van Gestel en Graard van de Meijdenberg. Ze werden doorgestuurd naar het concentratiekamp in Vught, Na enkele dagen toen de staking ten einde was, kwamen onze jonge boeren gelukkig weer ongedeerd terug.

Het waren verschrikkelijke jaren. In de steden werd veel honger geleden. Op het platteland viel dat nog mee. Men was steeds bang om opgehaald te worden om naar Duitsland gestuurd te worden. Door de week moesten jonge mannen steeds 's nachts de wacht houden. Twee personen moesten boven op de toren uitkijken of er Engelse vliegtuigen in de lucht waren. Als dat zo was, moesten zij per telefoon dit doorgeven aan twee andere personen die de wacht hadden op het gemeentehuis. Hun taak was alle berichten direct door te geven aan de commandant van het vliegveld Gilze-Rijen. Met veel schrik werden deze diensten verricht.

In de vrije tijd was het zeer moeilijk, er was niets te beleven. Alle culturele verenigingen lagen stil. Het was of er geen einde kwam. Op de zondag was het gevaarlijk om uit te gaan en men werd aangeraden om thuis te blijven. De tijd werd gevuld met kaartspelen, mitje steken en andere spelletjes.

In september 1944 kwam de evacuatie. De Duitsers stuurden ons weg. Wij gingen naar Esboek of Lage Mierde voor enkele weken. Er werden 's nachts steeds enkele boerderijen door de Duitsers afgestookt. In onze gemeente werden zeker tien boerderijen op deze wijze vernield.

Toen in oktober 1944 de Engelse soldaten hier kwamen konden wij weer zonder angst adem halen en beginnen met de wederopbouw van de plunderingen die de Duitsers ons hadden aangedaan. Veel was er op te ruimen. Met goede moed werd aan de wederopbouw begonnen. De afgelopen tijd had ons geleerd dat de vrijheid iets is wat onbetaalbaar is.